

Департамент освіти і науки
Вінницької обласної державної адміністрації
Департамент освіти і науки Вінницької міської ради
Національна академія педагогічних наук України;
Комунальний заклад вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Комунальний заклад вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти»
Державний заклад вищої освіти «Університет менеджменту освіти»
Національної академії педагогічних наук України
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Інститут психології Німецького університету спорту Кельну, м. Кельн, Німеччина
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Аріельський Університет, м. Аріель, Ізраїль
Криворізький державний педагогічний університет
Державний університет фізичного виховання і спорту, м. Кишинів, Молдова
Ленкоранський державний університет, м. Ленкорань, Азербайджан
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Комунальний вищий навчальний заклад Миколаївський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
Київський національний університет технологій та дизайну
Київський університет імені Бориса Грінченка
Бердянський державний педагогічний університет
Вище професійне училище № 42 м. Погребище
Стебницька загальноосвітня школа I-III ступенів № 18
Дрогобицької міської ради Львівської області
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Європейська асоціація науки і освіти, м. Берлін, Федеративна республіка Німеччина

ПАЙДЕЯ В ДЗЕРКАЛІ ЄВРОПОЦЕНТРИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ УКРАЇНСЬКОГО КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

МАТЕРІАЛИ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ПРИСВЯЧЕНОЇ 97-Й РІЧНИЦІ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
МІШЕЛЯ ФУКО**

16–17 березня 2023 року

**PAIDEIA IN THE MIRROR OF EUROCENTRIC TRANSFORMATIONS
OF THE UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL SPACE
materials of the International scientific and practical conference
dedicated to the 97th anniversary of
Michel Foucault's birth**

March 16–17, 2023

Вінниця – Київ 2023

УДК 37+1+796+612+31+572+004+005
П 12

Пайдея в дзеркалі європоцентричних трансформацій українського культурно-освітнього простору: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. присвяч. 97-й річниці з дня народження Мішеля Фуко (16–17 берез. 2023р.) / Комунал. закл. вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», Комунал. закл. вищої освіти «Вінницька академія неперервної освіти», Держ. закл. вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Нац. акад. пед. наук України; за заг. ред.: В. М. Федорця, Ю. Г. Паламарчук, О. В. Ключко, Т. Р. Браніцької. Вінниця : Видавництво: ТОВ "Друк плюс" 2023. 252 с.

Paideia in the mirror of Eurocentric transformations of the Ukrainian cultural and educational space: materials of the Internation. science and practice conf. dedicate 97th anniversary of the birth of Michel Foucault (March 16–17, 2023) / Communal Higher Education Institution "Vinnytsia Humanities Pedagogical College", Public Higher Educational Establishment "Vinnytsia Academy of Continuing Education", State higher educational institution "University of educational management" National Acad. ped. Sciences of Ukraine; in general ed.: V. M. Fedorets, Yu. G. Palamarchuk, O. V. Klochko, T. R. Branitska. Vinnytsia: Publishing House, LLC "Druk Plus", 2023. 252 p.

У збірнику висвітлюється широкий спектр педагогічних, освітніх і філософських питань щодо рецепції і ціннісного переосмислення ідей давньогрецької культурно-освітньої системи пайдеї. Людиномірні ідеї пайдеї та її людинотворчий потенціал репрезентуються як концептуальні основи європоцентричних трансформацій української освіти й етично-ціннісні передумови її гуманізації і антропологізації. Розглянуто концептуальний спадок Мішеля Фуко як одного з класиків дослідження давньогрецької пайдеї.

Методологічний, етичний і ціннісний потенціали пайдеї розкривається в тезах доповідей за такими науково-дисциплінарними напрямками: педагогіка, філософія освіти, соціальна філософія, фізична культура і спорт, педагогічна психофізіологія, педагогіка здоров'я та формування безпечного і здорового освітнього середовища, цифрова педагогіка та цифрові технології і STEM-освіта, педагогічна антропологія, соціологія освіти, психологія, освітній менеджмент, спеціальна освіта та інклюзія. Важливим тематичним напрямом збірника матеріалів конференції є формування дискурсу Перемоги України та розвитку національної ідентичності, культури і патріотизму.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, методистам, вчителям, освітнім менеджерам, психологам, студентам, тренерам.

Рекомендовано до друку Вченою радою Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» Протокол № 11 від 15 червня 2023 р.

ISBN 978-617-95332-4-2

**НАВЧАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ
5-6 КЛАСІВ ЗА ПРОГРАМОЮ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

Черпак Юрій Васильович – кандидат педагогічних наук, старший викладач, Київський університет імені Бориса Грінченка,

Пазюк Світлана Андріївна – молодший науковий співробітник, Київський університет імені Бориса Грінченка,

Анотація. Визначено актуальність фізичного виховання підростаючого покоління, сутність тілесного розвитку учнів через свідоме ставлення, діяльнісний підхід, розвиток компетентностей і природних здібностей. Розкрито роль і значення вчителя фізичної культури в Новій українській школі. Представлено особливості навчання й проведення уроків. Висвітлено педагогічні погляди Олександра Костянтиновича Анохіна, київського лікаря-просвітника, першого дипломованого вчителя фізичної культури початку ХХ століття на основі принципів методик фізичного виховання та розвитку дітей.

Ключові слова: природовідповідність, компетентність, психофізіологія, комунікація, тілесний розвиток, фізичний розвиток, фізичне виховання, рухова активність, свідоме ставлення.

Abstract. The article deals with the relevance of physical education for the younger generation, the essence of physical development of students through a conscious attitude, activity approach, development of competences and natural abilities. It reveals the role and significance of a Physical Education teacher in the New Ukrainian School. The article presents peculiarities of teaching and conducting PE lessons. It also highlights pedagogical views of Oleksandr Kostiantynovych Anokhin, Kyiv doctor-educator, the first certified teacher of Physical Education in the early 20th century, based on the teaching techniques for physical education and development of children.

Keywords: conformity to nature; competence; psychophysiology; communication; body development; physical development; physical education; motor activity; conscious attitude.

**У процесі виховання дитини дуже важливо розвивати
ті фізичні та духовні сили, які дано їй природою
О.К. Анохін**

Актуальність проблеми. Нова українська школа – це ключова освітня реформа Міністерства освіти і науки України, яка покликана до нових змін у підходах ефективного навчання та змісту освіти. Вона окреслює шлях до якісного навчання учнів і професійного становлення, розвитку вчителя фізичної культури. Реформа в галузі «Фізична культура» передбачає створення школи, в якій навчання здобувачів освіти відбувається через діяльність. Основна увага навчання в Новій українській школі спрямована на розвиток компетентностей фізичної культури, набуття рухового досвіду, забезпечення оптимальної рухової діяльності, особистісного фізичного та інтелектуального розвитку, формування культури рухів, можливість обирати освітню траєкторію, а не «отримання оцінки» за контрольні нормативи та «досягнення спортивних результатів».

У Новій українській школі (НУШ) цілеспрямоване фізичне виховання підростаючого покоління визначається нагальним запитом суспільства на

формування здорової, свідомої й морально вихованої особистості, здатної до самореалізації та прийняття самостійних дій і рішень.

Сучасний освітній процес, це, у першу чергу, особистісне зростання учня як у фізичному, так і в духовному розвитку, де давньогрецька «пайдея» формування дорослості базується на відповідності кожного до природних можливостей.

Зазначимо, що важливою умовою процесу фізичного виховання учнів НУШ є врахування принципу природовідповідності дитини, формування світогляду, здатності до моделювання рухової діяльності, набуття теоретичних і практичних знань, підвищення рівня фізичної підготовленості й функціональних можливостей організму. Вчителю в освітньому процесі важливо забезпечувати наступність у навчанні між початковою й базовою освітою, дотримуватися принципів розвивального та практико-орієнтованого навчання. На уроках фізичної культури здобувачі освіти набувають наскрізні знання, компетентності, вміння працювати в команді, опановують рухові вміння і навички для свого подальшого життя [7].

Мета. З'ясування сутності тілесного розвитку учнів на принципах природовідповідності та педагогічного партнерства, визначення шляхів професійного становлення, розвитку вчителя фізичної культури, осмислення історичного досвіду основ фізичного розвитку, виховання дітей у сегменті теоретичних і практичних напрацювань.

Результати. Одним із головних принципів Нової української школи (НУШ) є умотивований, конкурентоспроможний учитель, який має свободу творчості та професійного поступу. Професійна місія вчителя фізичної культури НУШ лежить у площині його готовності до конструктивних і продуктивних змін в освітньому процесі та парадигми навчання. А саме: розуміння сучасних концептуальних засад, тенденцій розвитку фізичної культури і спорту, знання нормативних, медико-біологічних, психолого-педагогічних і методологічних основ фізичного виховання, вияву нових педагогічних ідей, ініціатив, викликів часу, реагування на запити, потреби й інтереси учнів.

Освітній процес у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) забезпечує низка освітніх державних законодавчих документів і актів, у яких зазначено вимоги щодо гармонійного фізичного розвитку, обов'язкових результатів навчання і видів навчальної діяльності здобувачів освіти.

Державний стандарт базової середньої освіти (ДСБСО, 2020) визначає мету розвитку природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їхньої соціалізації та громадянської активності, виховання культури здорового способу життя учня, створення умов для забезпечення його гармонійного, фізичного, психічного розвитку та добробуту.

У Державному стандарті базової середньої освіти для освітньої галузі «Фізична культура» визначено **Компетентнісний потенціал (додаток 21) та Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів (додаток 22).**

Компетентнісний потенціал реалізує комплекс ключових компетентностей, сформованих умінь і базових знань.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів передбачають формування власної психічної та соціально-психологічної сфери особистості засобами фізичного виховання, систематичність у заняттях фізичною культурою, володіння технікою виконання фізичних вправ, усвідомлення значення фізичної та рухової активності для підтримання здоров'я [1].

Модельна навчальна програма «Фізична культура». 5–6 класи» (2022) для закладів загальної середньої освіти (адаптаційний цикл навчання) розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти, метою якої є розвиток

природних здібностей, інтересів, обдарувань дітей, формування компетентностей, забезпечення поступового, гнучкого переходу учнів від молодшого шкільного до підліткового (оксамитового) віку. Зазначимо, що зміст програми визначає *алгоритми досягнення очікуваних результатів, організації видів навчальної діяльності учнів і ґрунтується на ціннісних орієнтирах поваги до особистості учня, дотримання принципів академічної доброчесності.*

Пріоритети змісту навчання НУШ полягають у самостійному визначенні закладом загальної середньої освіти варіативної складової модулів, яких у навчальній програмі в загальній кількості **запропоновано 60**. Із них **12-16** пропонують учням, які впродовж навчального року їх опановують (варіативний модуль як вид спорту).

Варіативні модулі обираються завчасно до початку кожної чверті або триместру (частина навчального року, що триває три місяці) в кількості **3-5**. Важливо в доборі модулів враховувати рівень технічної та фізичної підготовленості учнів, рівень безпеки, гендерність, історичні регіональні традиції, звичаї, сезонність (заняття на відкритих майданчиках або в спортивних залах), матеріальне й технічне забезпечення спортивної бази. Для навчання протягом чверті або триместру рекомендовано визначати не менше **3-4** модулів, які свідомо обрали діти. На одному уроці учні кожного класу можуть опанувати **2-3 модулі**, що значно підвищує моторну щільність уроку (відношення використаного часу до загального). Доцільно проводити для формування знань, умінь учнів **ознайомчі уроки (6-9)** з використанням таких методів: *одночасного, позмінного або колового.*

Зазначимо, що обрані учнями варіативні модулі представлені на всіх уроках, їх доцільно змінювати кожної чверті або триместру. Такі зміни зацікавлюють здобувачів освіти, спонукають їх свідомо ставитись до процесу навчання та забезпечують умотивованість [4]. *Періодичність змін варіативних модулів урізноманітнює види навчальної та рухової діяльності, сприяє набуттю нового рухового досвіду, системного розвитку природних здібностей, розкриттю потенційних можливостей, підвищенню вестибулярної чутливості для впорядкування координаційних рухів учнів засобами практичних вправлень.*

Зміст освіти в умовах Нової української школи максимально наближений до практичної діяльності. У навчанні відкриваються нові інтеграційні можливості щодо оволодіння знаннями, уміннями, навичками (ЗУН) з різних навчальних предметів, впровадження практик педагогіки партнерства, конструювання сучасних освітніх програм і проектування моделей інноваційних методик. Опанування вчителем новітніх методик, технологій, інструментів, технік навчання, форм професійної педагогічної діяльності робить освітній процес логічним, керованим, зрозумілим, ефективним і цікавим [6].

У 5–6 класах фізичне виховання дітей необхідно спрямовувати на свідоме ставлення до власного здоров'я (фізичного, психічного, духовного, соціального), рухової активності, тілесного та морального розвитку. Вчителю важливо структурувати логіку навчального матеріалу зі збереженням наступності, послідовності вивчення навчальних тем, дотримуватись раціонального розподілення часу (time allocation, timing) при поясненні завдань, мінімізуючи інші невинуваті паузи в перебігу уроку. В 6 класі рекомендовано продовжувати опрацювання концептуальних програмних засад для 5 класу.

Для забезпечення гармонійного розвитку дитини доцільно поєднувати уроки фізичної культури, роботу спортивних гуртків, секцій та фізкультурно-оздоровчі заходи в єдиний діяльнісний процес. Такий конгломерат здатен зберегти наступність у навчанні, оптимізувати засвоєння рухових дій, розвивати пізнавальні процеси, закріпити раніше вивчені рухові елементи, удосконалити розвиток

фізичних якостей, формувати практичні навички для самостійних занять і самоконтролю фізичного стану.

Варто зазначити, що, коли діти навчаються разом, вони створюють спільний колективний продукт. У них *краще* реалізуються природні задатки, розкриваються потенційні можливості їхніх здібностей як психомоторного плану, так й інтелектуального. Все це є ще і початком для набуття поведінкових корекцій у власних діях через їхнє осмислення.

Важливим аспектом уроку є індивідуалізація навчання учнів. В освітньому процесі вчитель **враховує** *індивідуальні особливості фізичного розвитку, природні здібності, фізіологічні та психомоторні можливості, окреслює темп навчання, індивідуальну освітню траєкторію, розробляє допоміжну індивідуальну програму занять (розвивальну, оздоровчу), рекомендації тощо.*

Зазначимо, що домашні завдання орієнтовані на закріплення рухових елементів нескладних фізичних вправ (їхнє синхронне виконання), досягнення профілактичного, підтримуючого та оздоровчого ефекту, на підвищення функціональних можливостей організму.

Однією з необхідних умов навчання в НУШ є оцінювання досягнень здобувачів освіти. Воно є *формульованим, поточним, підсумковим: тематичне, семестрове, річне.* Семестрове та підсумкове (річне) оцінювання результатів навчання здійснюється за *12-бальною системою.* Результати навчання відповідають назві рівня досягнення орієнтованих критеріїв оцінювання: (*«В» – Високий; «Д» – Достатній; «С» – Середній; «П» – Початковий*), де кожен рівень зорієнтовано на *12-бальну систему.*

Оцінка за семестр виставляється за результатами поточного (формульованого) оцінювання і контролю загальних результатів. Річне оцінювання здійснюється відповідно до загальної оцінки результатів навчання за I, II семестри. Критерії оцінювання поділяються на такі види: *вербальне, бальне, рівневе, самооцінювання.* Учитель не обмежується тільки виставленням оцінки. Безпосередньо формульоване оцінювання освітніх досягнень учнів 5–6 класів здійснюється вчителем переважно вербально.

Вчитель у перебігу уроку здійснює *систематичне та планомірне оцінювання* освітніх досягнень учнів, *системний поточний контроль*, мета якого – встановлення рівнів опанування учнями навчального матеріалу. Критерії оцінювання зорієнтовані на очікувані результати навчальних досягнень учнів, які вчитель у подальшому фіксує в свідості досягнень. Вчителю фізичної культури рекомендовано враховувати *виражені наскрізні вміння* здобувачів освіти, а саме: *вияв інтересу до навчання, розуміння отриманої інформації, ініціатива, вміння приймати самостійні рішення, прагнення до вдосконалення власних фізичних можливостей* [4].

Відповідно до вимог Модельної навчальної програми «Фізична культура». 5–6 класи» та Інструкції, затвердженої МОЗіМОН України 20.07.2009 № 518/674, здобувачі освіти на уроках фізичної культури розподіляються на такі медичні групи: *основна, підготовча й спеціальна.* Зазначимо, що учні з особливими освітніми потребами можуть відноситися як до *основної*, так і до *підготовчої чи спеціальної групи.* Визначення групи відбувається згідно з довідкою від сімейного лікаря. Учителю фізичної культури важливо знати, що він встановлює допустиме фізичне навантаження для дітей, віднесених до *підготовчої та спеціальної медичної групи.* Всі категорії учнів підлягають оцінюванню.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами (ООП) здійснюються відповідно до висновку районного інклюзивно-ресурсного центру (ІРЦ), де в рекомендаціях зазначається індивідуальна програма

розвитку з обов'язковим урахуванням *функціональних, життєдіяльнісних* можливостей *і здоров'я* дитини.

Категорія учнів, віднесених до спеціальної медичної групи, оцінюється записом «**зар.**» (**зараховано**) та звільнених за станом здоров'я «**зв.**» (**звільнений**) (**а**). У разі неатестації учня вчитель робить відповідний запис: **н/а** (**не атестований**) (**а**) [2].

Упровадження ідей та реалізація завдань Нової української школи потребує від педагогів *осмислених змін своєї свідомості через впровадження й використання оновлених освітніх підходів до навчання фізичної культури*, які спрямовані на гармонійний розвиток фізичної та психічної сфери особистості учня. Нагальною потребою в тілесному вихованні дітей постає питання успадкування вітчизняних методик, збереження національних цінностей, народних традицій, звичаїв.

Таке поєднання суттєво допоможе вчителю окреслити власну траєкторію послідовних кроків і зорієнтуватись у виборі нових форм, засобів навчання та вдосконалити систему фізичного виховання учнів. Все це буде формувати в учнів активну громадянську позицію, патріотизм, повагу до культурних цінностей, історичного та культурного надбання українського народу.

За даними сучасних вітчизняних досліджень стан фізичної підготовленості підростаючого покоління невтішний. Тенденція щодо рухової активності дітей відповідно до норми добової фізичної інтенсивності є негативною за кількісними та якісними показниками. Констатування фактів зростання в учнів гіподинамії (порушення функцій організму, через обмеження рухової активності, зниження сили скорочення м'язів) відбувається все частіше. Тому для вчителя фізичної культури пріоритетним стає завдання залучати здобувачів освіти до вільної рухової активності, коли дитина, в першу чергу, є ініціатором, а педагог – підтримує, намагається врахувати в освітньому процесі її природні психомоторні потреби та бажання [6].

На сучасному етапі суттєвою підтримкою педагогам стане вивчення зарубіжного та українського досвіду фахівців фізичної культури і спорту в сегменті теоретичних і практичних напрацювань фізичного розвитку і виховання дітей. В умовах Нової української школи вчителям фізичної культури важливо не відкидати, а, навпаки, спиратися ще й на перевірений вітчизняний історичний досвід досліджень фахівців із методичних основ фізичного виховання дітей.

Учителям фізичної культури варто осмислено ознайомитися з науковою спадщиною київського лікаря-просвітника, першого дипломованого учителя фізичної культури Наддніпрянської України початку ХХ ст. Олександра Костянтиновича Анохіна. Він активно займався розробками методик фізичного розвитку, систем психофізіологічних рухів (вольова гімнастика, «Нова система»), пошуком систем фізичного і морального виховання, форм, засобів навчання та контролю фізичної підготовленості учнів.

Олександр Анохін стверджував, що «...фізичне виховання відрізняється від фізичного розвитку, адже, розвиваючи тіло індивіда, вдосконалюються наявні в нього фізичні якості, а виховуючи – відбувається вплив, ще й на духовні». На його думку, фізичне виховання має бути «гігієнічним, практичним, національним й індивідуальним». «Вольова гімнастика Анохіна» – це «тільки воля, тільки енергія». Твердження О. Анохіна визначне тим, що для виконання вправ не потрібно атлетичного та іншого обладнання, багато місця й часу. Провідний принцип цієї системи: *свідомо ставитись до виконання будь-яких фізичних рухів* [5]. Запропонована Олександром Анохіним система психофізіологічних рухів

допомагає в майбутньому ефективніше формувати осмислену волю, регулювати фізичний та психоемоційний стан, характер і цінності в особистості дитини, дозволяючи впливати на процес її виховання.

Вивчення, осмислення педагогом сучасного та історичного досвіду методичних основ фізичного розвитку і виховання учнів суттєво вплине на якість освітнього процесу. Надбаний досвід допоможе вчителю фізичної культури створити багатовекторну систему фізичного виховання, впровадити та реалізувати нові педагогічні ідеї, нестандартні підходи, форми навчання учнів. Такий підхід здатен вмотивувати, зацікавити здобувачів освіти до навчання фізичної культури, що й передбачено вимогами Нової української школи.

На сучасному етапі в процесі навчання вчителю фізичної культури рекомендується адаптувати практичні завдання для здобувачів освіти відповідно до їхнього *стану здоров'я* (згідно з вимогами щодо розподілу учнів на медичні групи), *природовідповідності* (індивідуальних, спадкових фізичних можливостей, вікових особливостей) і *фізіологічних конституційних типів* людини. Учителю важливо враховувати, що особистісний розвиток дітей реалізується *через процес набуття ними рухового досвіду та компетентностей*.

А саме:

⇒ практичні уміння, ⇒ життєві навички відповідно до психофізичних особливостей і потреб, ⇒ самостійності, ⇒ допитливості, ⇒ наскрізних знань, світоглядних орієнтирів, ⇒ емоційно-вольових і фізичних якостей.

Для успішного фізичного виховання дітей одним зі складників має стати розвиток, удосконалення базових і спеціальних компетентностей учителів фізичної культури: *історично-педагогічної, професійно-педагогічної, психолого-педагогічної, інноваційно-дослідницької, мовно-комунікативної, анатомо-фізіологічної, соціально-громадянської, загальнокультурної та комунікаційної*. Учителю важливо дотримуватись правил, норм *комунікації* (прийняті в суспільстві правила мовного спілкування), які ґрунтуються на засадах педагогічного партнерства (учень-учитель-батьки) та психолого-педагогічних принципах: екологічності, синергії, емпатії, толерантності, резильєнтності (здатність впоратися зі складними життєвими обставинами), перцептивності (пізнання, сприйняття, розуміння один одного в навчанні).

Висновки. *Сучасний освітній процес НУШ забезпечує особистісне зростання кожного учня через такі принципи навчання освітньої галузі «Фізична культура», як безпечність, гендерність, доступність, синергія, емпатія, толерантність. Фізичний розвиток і фізичне виховання є передумовою для якісних змін особистості, тому важливо дотримуватись розвивального, особистісного, практико-орієнтованого навчання. Необхідно приділяти значну увагу розвитку в учнів продуктивних видів мислення: образного, дискурсивно-інтуїтивного, логічно-дискурсивного, аналітичного, системного, творчого, критичного, конструктивного тощо.*

Саме тому, реалізуючи зазначені принципи Нової української школи, вчителі фізичної культури спонукають кожного учасника освітнього процесу бути конкурентоспроможним, свідомим, відповідальним, здатним до виконання самостійних дій і прийняття рішень.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова Кабінету міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898. URL: <https://cutt.ly/IWIFZFN>
2. Інструкція з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів. Наказ МОН України від 03.06.2008 № 496. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/960/

3. Кочерга О. В. Чутливість психофізіологічних систем людини: передумова якісної освіти: I Всеукраїнська науково-практична конференція «Нова українська школа: від теорії до практики», 28 жовтня 2022 року, Чернівці, Україна. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/43041/>
4. Модельна навчальна програма. «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О. С., Коломоєць Г. А., Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші). Наказ МОН України від 17.08.2022 року № 752. URL: <http://surl.li/cvfwy>
5. Черпак Ю. В. Вітчизняний громадсько-педагогічний рух за розвиток фізичного виховання дітей і молоді (остання чверть XIX ст. – 1917 р.): дис. на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук: 13.00.01 / Київський ун-т імені Бориса Грінченка. Київ, 2018. 172 с. URL: <https://cutt.ly/8MnDpkB>
6. Черпак Ю. В. *Особливості навчання фізичній культурі учнів початкових класів НУШ: виклики та можливості* V Всеукраїнська науково-практичної Інтернет-конференція «Реалізація в дошкільній та початковій освіті принципів демократії: зваженість, обізнаність, досвід», 15 вересня 2022 р. Київ. URL: <http://surl.li/gaqoc>
7. Черпак Ю. В. *Форми, методи, прийоми – інструментарій для творчої самореалізації та самовдосконалення вчителя фізичної культури*. Збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції: Компетентнісне спрямування дошкільної та початкової освіти в умовах Нової української школи, 15.12.2020 р. Розділ: Нові можливості творчої самореалізації та вдосконалення педагога в умовах освітньої реформи.

УДК37.091.32:796.071.4-027.235-043.2(045)

CU REFERIRE LA MODELUL CONCEPTUAL AL EDUCAȚIEI CONTINUE A ANTRENORILOR FITNESS

Shvets Natalia – Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău, Republica Moldova

Анотація. Натепер вимоги до фітнес-тренерів вищі, ніж 10 років тому, що рівень знань населення зростає, а фахівець у галузі фізичної активності має бути компетентним у різних дисциплінах. Вбачаємо необхідність удосконалення педагогічного процесу підготовки фітнес-тренерів шляхом створення концептуальної моделі на основі інтеграції міждисциплінарних знань з особистісними якостями фахівця.

Ключові слова: концептуальна модель, фітнес-тренер, безперервна освіта.

Annotation. Nowadays requirements towards fitness trainers are higher than 10 years ago, because the level of knowledge of population increases and a specialist in the field of physical activity has to be competent in different disciplines. We see the need to improve the pedagogical process of the preparation of fitness trainers by creating a conceptual model based on integration of interdisciplinary knowledge with personal quality of the specialist.

Keywords: conceptual model, fitness trainer, continuous education.

Actualitatea cercetării. În lumea contemporană activitatea fizică constituie o parte integrală a modului sănătos de viață. Varietatea informației contradictorii duce la faptul că crește numărul de persoane, care apelează la specialiști cu scopul de a recomanda tipul și încărcătura portivite a antrenamentelor. În legătură cu aceasta, cresc cerințele față de competențele antrenorilor fitness și apare necesitatea de perfecționare a tehnologiilor procesului pedagogic de formare a cunoștințelor, abilităților specialiștilor în domeniul

ЗМІСТ

Передмова	3
Світлина Мішеля Фуко	6
РОЗДІЛ I. Людинотворчий потенціал пайдеї в педагогічній теорії і практиці	7
1. Semerikov Serhiy O. (Семіряков С.О.) – Paideia in ukraine:a Critical examination of Eurocentric influences	7
2. Branitska T. R., Logutina N. V. (Браніцька Т.Р., Логутіна Н.В.) – The impact of distance learning on the educational process in higher schools of Ukraine	15
3. Гаращук О. В., Куценко В. І. – Якісна освіта як інвестування у формування інтелектуального потенціалу та людського капіталу: шляхи зростання	17
4. Гельбак А. М. – Формування професійно важливих якостей майбутніх поліцейських в традиціях пайдеї	19
5. Глебова Н. – Середовищні впливи на професійне самовизначення старшокласників	22
6. Гончаренко А. М. – Середовище великого міста як гармонізуючий ресурс виховання громадянина	24
7. Гріньова М. В., Гріньов Р. С. – Актуалізація методологічного потенціалу пайдеї в процесі викладання природничих дисциплін	26
8. Каплінський В. В., Дамзін О. В., Тетерук Р. О. – Особливості загальнопедагогічної підготовки здобувачів вищої освіти заочної форми навчання, спрямованої на особистісно-професійне становлення майбутнього педагога	29
9. Мхитарян О. Д. – Формування духовного світу учня-читача як відображення дитиноцентричних ідей педагогіки-пайдеї	31
10. Нагаєв В., Новікова В., Чалий І. Нагаєва Г. – Формування стратегії самоуправління самостійною роботою студентів в умовах дистанційного навчання	34
11. Нежданова Л. І. – Формування громадянської школярів компетентності засобами предметів мовно-літературної освітньої галузі (на прикладі повісті Івана Франка «Захар Беркут»)	40
12. Сагіна Н. О. – Актуальні аспекти інтеграції українських дітей-біженців в швейцарські школи	49
13. Сіданіч І. Л. – Методологічне осмислення шляхів використання феномену софрасюне в процесі професійної підготовки викладачів предметів духовно-морального спрямування	52
14. Тарасенко Г. С. – Формування в сучасної людини екологічного світогляду на засадах античного принципу калокагатії в контексті ідей пайдеї	54
15. Плохута І. С. – Етапи, мета, види навчальних занять для розвитку діагностувальної компетентності у майбутніх докторів філософії	57
16. Фарамарзов Азер Суратулла Оглі – Використання людиномірних ідей пайдеї для розвитку позитивної мотивації до вивчення англійської мови	60

РОЗДІЛ II. Філософія освіти та розвиток національної ідентичності і патріотизму в контексті розкриття етично-ціннісного потенціалу пайдеї та ідей Мішеля Фуко.....	63
1. Самчук З. Ф. – Науково-освітня політика у дзеркалах викликів сучасності та задзеркаллях відсутності адекватних відповідей.....	63
2. Бень В. О. – Етичний потенціал пайдеї в розвитку дискурсу Перемоги України.....	72
4. Жиденко А. О., Паперник В. В. – Вплив систем освіти, як державних структур на виховання громадян.....	79
5. Мищенко В. С. – Деградація політичного лідерства як детермінанта кризи світо порядку.....	83
6. Рожнова Т. Є. – Значення пайдеї в організації освітнього процесу закладу вищої освіти в умовах європейського простору.....	90
7. Рубан В. О. – Роль і значення давньогрецької системи виховання та навчання дітей «пайдеї» для військового сьогодення України.....	92
8. Свинарчук В. М. – Формування патріотичних почуттів студентської молоді під час вивчення навчальної дисципліни «захист України» в контексті національних цінностей та людиноцентричних ідей пайдеї.....	95
9. Талько Т., Сорочук Л. – Громадянська релігія як підгрунтя розвитку освіти-пайдеї в Україні.....	99
10. Товстоган В. С. – Вплив ідей Мішеля Фуко на сучасну освіту.	102
РОЗДІЛ III. Пайдея та фізична культура, спорт і реабілітологія як людинотворчі та гуманізуючі практики.....	105
1. Аксьонова О. П., Ганчева В. В. – Розумна фізкультура: інноваційна технологія з фізичного виховання дітей дошкільного віку...	105
2. Aftimichuk O. (Афтемчук О.), Polyakova V. (Полякова В.) – Rolul fitness-ului ca parte componentă a unui stil de viață sănătos al populației din republica moldova.....	109
3. Білогур В. Є. – Розвиток спортивної культури як чинника духовного та фізичного вдосконалення людини в умовах глобалізації....	115
4. Кара С. І., Хатунцева С. М. – Психологічні та педагогічні аспекти формування мотивації студентів до занять з фізичного виховання.....	117
5. Паламарчук Ю. Г., Здрілюк А. В. – Статеві особливості фізичної роботоздатності та аеробних можливостей студентів педагогічного коледжу, які ведуть різний спосіб життя.....	120
6. Паламарчук Ю. Г., Майданик О. В., Козачковська І. В. – Вплив ендогенно-гіпоксичного дихання на функції респіраторної системи дзюдоїстів 10-11 років.....	126
7. Присяжнюк Д. С., Мартинюк Ю. Г., Сізова В. Ю. – Аналіз техніки бігу на витривалість.....	129
8. Царик А. П. – Мотивації до занять фізичною культурою і спортом як спосіб самовдосконалення підлітків.....	133
9. Черпак Ю. В., Пазюк С. А. – Навчання фізичної культури учнів 5-6 класів за програмою нової української школи.....	137
10. Shvets Natalia (Швець Наталія) – Cu referire la modelul conceptual al educației continue a antrenorilor fitness.....	143

11. Юнаш В. – Обґрунтування розвитку рухової активності учнів та співвідносне формування здоров'язбережувального середовища сучасної школи.....	145
--	------------

РОЗДІЛ IV. Нейропедагогіка, педагогічна нейропсихологія та педагогічна психофізіологія в дзеркалі антропологічно-ціннісного виміру пайдеї.....	148
---	------------

1. Колесник М. О. – Системна енергоінформаційна педагогіка – продовження ідей Платона про пайдею в освіті майбутнього.....	148
---	------------

2. Кочерга О. В., Пазюк С. А. – Чутливість і гармонія дій людини: психофізіологічний аспект.....	150
---	------------

3. Федорець В. М. – Квантово-онтологічна концепція навчання: методологічно-концептуальні аспекти.....	155
--	------------

РОЗДІЛ V. Педагогіка здоров'я та формування безпечного і здорового освітнього середовища в світлі людиномірних ідей пайдеї	162
---	------------

2. Гнатюк В. В., Кушнірук С. Г. – Роль екоплогінгу у формуванні здоров'язбережувальної компетентності.....	162
---	------------

3. Лутаєва Т. В., Фесенко В. Ю. – Роль веб-квестів у формуванні здоров'язбережувальної компетентності здобувачів освіт.....	164
--	------------

4. Олійник Л. М. – Методологічно-ціннісні рефлексії використання практик хатха-йоги в дітей дошкільного віку.....	167
--	------------

5. Цибульська С. М. – Становлення безпечного та здорового освітнього середовища закладу освіти на основі антропологічно-ціннісної рефлексії людиномірних ідей пайдеї.....	171
--	------------

7. Юнаш В., Леляк Л. – Аналіз рівня рухової активності учнів 3-4 класів.....	175
---	------------

РОЗДІЛ VI. Цифрові технології та STEM-освіта в контексті актуалізації гуманістичного потенціалу пайдеї.....	178
--	------------

1. Галич Т.В., Кисенко-Романюк Л. А. – Дитина в інформаційному просторі.....	178
---	------------

2. Ключко О. В., Шаригін О. А. – Колаборативне навчання у процесі підготовки до змагань з командного спортивного програмування.....	180
--	------------

3. Махиня Т. А. – Шляхи розвитку інформаційно-цифрової компетентності майбутніх керівників закладів освіти в умовах магістратури.....	184
--	------------

4. Мудрак Д. О. – Методичні основи навчання учнів створенню мультимедійних презентацій на уроках інформатики в закладах загальної середньої освіти.....	186
--	------------

5. Приймук Д.О. – Використання дидактичних ігор у контексті педагогіки пайдеї для підвищення ефективності навчання інформатик.....	190
---	------------

6. Салтановська Н.І. – STEM - компетентності педагога як складова його професійної підготовки.....	192
---	------------

7. Самойленко В. Л. – Підвищення мотивації та результативності навчання на уроках фізичної культури сучасними мультимедійними технологіями.....	196
--	------------

8. Спажев О. М. – Використання штучного інтелекту в освіті.....	198
--	------------

9. Уліщенко В. В., Уліщенко А. Б. – Імерсивні технології навчання: перспективи провадження у вищій освіті України.....	200
РОЗДІЛ VII. Психологія і пайдея як соціокультурні терапевтичні й гармонізуючі практики.....	203
1. Браніцька Т. Р., Кучер І. В. – Причини виникнення конфліктів у молодих сім'ях.....	203
2. Бобруйко О. К. – Соціально-психологічний клімат у складі загальної середньої освіти та шляхи його покращення.....	207
3. Жара Г. І. – Формування психологічної резилентності молоді студентського віку у процесі психовалеологічного консультування.....	210
4. Каменшук Т. Д. – Коронавірусна пандемія Covid-19: психологічні проблеми у дітей.....	213
РОЗДІЛ VIII. Людиномірні ідеї пайдеї як шляхи гуманізації освітнього менеджменту.....	216
1. Таран Т. С. – Використання цифрових технологій в стратегічному управлінні розвитком закладу загальної середньої освіти.....	216
3. Цишевська Ю. В. – Розвиток позитивного іміджу керівника закладу загальної середньої освіти в контексті європоцентричних трансформацій української освіти.....	219
4. Цісар В. В. – Розвиток іміджу закладу професійної (професійно-технічної) освіти в умовах конкурентного середовища.....	222
РОЗДІЛ IX. Пайдея, спеціальна освіта й інклюзія як когерентні та взаємодоповнювальні науково-дисциплінарні шляхи гуманізації культурно-освітнього простору.....	226
1. Бекас О. О., Береженна Л. Ю. – Етіологія, патогенетичні механізми та клінічні прояви церебрального паралічу у дітей.....	226
2. Кравець Н. П. – Положення пайдеї в роботі з дорослими особами з інтелектуальними порушеннями.....	229
3. Луцинкевич Л. А. – Аксиологічний підхід у формуванні інклюзивної компетентності майбутніх вчителів початкових класів в умовах педагогічного коледжу.....	232
4. Самойленко І. О. – Інноваційні підходи до професійного розвитку спеціальних педагогів в умовах інклюзивного середовища.....	235
5. Сулима А. С., Сулима О. С., Кандаєв В. Р. – Соціальна реабілітація людей з обмеженими можливостями.....	238
6. Туряк О. М. – Аналіз нормативно-правових, соціальних і педагогічних тенденцій інклюзії.....	240
Список джерел використаних для оформлення збірника матеріалів конференції.....	244
Додаток 1. Заклади освіти і організації – організатори конференції.....	245
Додаток 2. Освітні проекти.....	246
Додаток 3. Проблемні напрями конференції.....	247
Зміст.....	248